

PARTNERSTVO ZA TRANSATLANTSKU TRGOVINU I ULAGANJA (TTIP)

OPĆENITO O TTIP-u

Partnerstvo za transatlantsku trgovinu i ulaganja (*Transatlantic Trade and Investment Partnership - TTIP*) naziv je trgovinskog sporazuma o kojem pregovaraju Europska unija i Sjedinjene Američke Države.

Pregovori oko sklapanja Partnerstva za transatlantsku trgovinu i ulaganja **otvoreni su u srpnju 2013.**, neposredno nakon što je Republika Hrvatska postala članica Europske unije.

Cilj pregovora je uklanjanje prepreka u trgovini (carine, nepotrebni propisi, ograničavanje ulaganja itd.) u širokom rasponu gospodarskih sektora kako bi se olakšala kupovina i prodaja robe i usluga između EU i SAD-a.

Radi se o sporazumu od iznimnog geopolitičkoga značaja za EU i SAD, koji neće samo unaprijediti bilateralne trgovinske odnose između dvaju najvećih svjetskih gospodarstava već će istovremeno utjecati na WTO multilateralni trgovinski sustav. TTIP će omogućiti gospodarski napredak i rast zaposlenosti. Uklanjanje prepreka u bilateralnoj trgovini dat će dodatni poticaj gospodarskom rastu te će proizvođači iz EU-a ostvariti bolji pristup američkom tržištu.

S kim EU trenutno vodi trgovinske pregovore?

SAD Japan, Malezija, Indija, Tajland, Indonezija, Filipini, Mianmar/Burma, Mercosur (Argentina, Brazil, Paragvaj, Urugvaj, Venezuela), Meksiko, države južnog Mediterana (Maroko, Egipat, Jordan, Tunis), te s Vijećem za suradnju arapskih zemalja Zaljeva – GCC (Bahrein, Kuvajt, Oman, Katar, Saudijska Arabija i Ujedinjeni Arapski Emirati).

EU je do sada sklopila više trgovinskih sporazuma s trećim državama

Trgovinske pregovore u ime država članica EU vodi Europska komisija.

 Albanija 2009. godine Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), Alžir 2005. SPP, Andora 1991. član Carinske Unije s EU, San Marino 1992. član Carinske Unije s EU, Bosna i Hercegovina 2008. Interim SSP (pregovori o dodatnom protokolu još nisu započeti), Srbija 2010. SSP, zemlje Cariforuma 2008. EPA (Sporazum o gospodarskom partnerstvu), zemlje Centralne Amerike - Honduras, Kostarika, Nikaragva, Panama, Salvador, Gvatemala 2012. Sporazum o pridruživanju (SP), Čile 2003. (SP), Kolumbija 2013. FTA, Egipat 2004. (SP), Farski otoci 1997. FTA, Gruzija 2014. DCFTA, Island 1973. FTA i član Europskog gospodarskog prostora (EGP), Irak 2012. Sporazum o suradnji i partnerstvu (PCA), Izrael 2000. (SP), Jordan 2002. (SP),

 Libanon 2003. (SP), Lihtenštajn 1973. FTA i član EGP, Makedonija 2004. (SSP), Mexico 2000. FTA, Moldova 2014. DCFTA, Crna Gora 2010. (SSP), Maroko 2000. (SP), Norveška 1973. FTA (član EGP od 1994), Palestina 1997. (SP), Peru 2011. FTA, Južna Afrika 2000. Sporazum o trgovini, razvoju i suradnji (ATDC), Južna Koreja 2010. FTA, Sirija 1978. Sporazum o suradnji, Švicarska 1973. EFTA, Tunis 1998. (SP), Turska 1995. član Carinske Unije s EU.

U posljednje dvije godine EU je zaključila trgovinske pregovore s Vijetnamom, Kanadom, Ekvadorom, Singapurom, Kosovom, Ukrajinom, Moldovom i Gruzijom.

Očekivani učinci TTIP-a na gospodarstvo EU-a

Vrijednost trgovine između EU-a i SAD-a dnevno iznosi 2.2 milijarde eura. Zahvaljujući tome, kao i razgranatoj transatlantskoj mreži ulaganja, transatlantska trgovina održava 13 milijuna radnih mjesta u EU i SAD-u.

U listopadu 2015. SAD je završila pregovore Transpacifičkog sporazuma koji je sklopljen između 12 država¹, a u tijeku je njegova ratifikacija.

Nadalje, uz TTIP i TPP drugi najveći trgovinski pregovori koji se trenutno vode su RCEP² (*Regional Comprehensive Economic Partnership*) pregovori. RCEP uključuje tržište s više od 3 milijardi ljudi, te to tržište na globalnoj razini generira BDP u iznosu od 17 trilijuna USD, a navedeno tržište zauzima 40% ukupne svjetske trgovine.

Stanje pregovora o TTIP-u

Do sada je održano 15. krugova TTIP pregovora, koji su obuhvatili vrlo širok spektar tema s ciljem konsolidiranja tri područja pregovora.

15 krug TTIP pregovora završen je 7. listopada 2016. u New Yorku.

TTIP pregovori se vode paralelno po svim poglavljima i temama tijekom svih krugova pregovora dok sva pitanja nisu usuglašena te dok se ne dogovori zajednički tekst za svako pojedinačno poglavlje.

¹ U TPP pregovorima sudjeluju: Australija, Brunej, Kanada, Čile, Japan, Malvazija, Mexico, Novi Zeland, Peru, Singapur, SAD i Vijetnam.

² RCEP (*Regional Comprehensive Economic Partnership*) pregovori, to su FTA pregovori između deset država članica ASEAN-a (*Association of Southeast Asian Nations*) (Brunej, Burma (Myanmar), Kambodža, Indonezija, Laos, Malezija, Filipini, Singapur, Tajland, Vijetnam) i šest država s kojima ASEAN ima sklopljene FTA sporazume (Australija, Kina, Indija, Japan, Južna Koreja i Novi Zeland).

Usklađivanje stajališta u RH

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, kao nadležno tijelo za Zajedničku trgovinsku politiku EU-a, u okviru radnih tijela Vijeća Europske unije i Europske komisije zastupa hrvatske interese u pregovorima bilateralnih trgovinskih sporazuma.

U izradi hrvatskih stajališta Ministarstvo, osim sa resornim tijelima državne uprave surađuje i s pojedinim grupacijama izvoznika i ostalim zainteresiranim skupinama, a radi što boljeg definiranja i zastupanja hrvatskih interesa. Ministarstvo organizira i stručne sastanke s predstavnicima poslovnih udruženja na kojima ih informira o pregovorima TTIP-a.

Postupak usklađivanja stajališta u formatima Vijeća na kojima se raspravlja o TTIP-u

Države članice usuglašavanju svoja stajališta na sastancima **Odbora za trgovinsku politiku** (Trade Policy Committee – TPC) koji se sastaje redovito i to na različitim razinama i u različitim formatima ovisno o temi (stručne skupine, TPC zamjenici, TPC članovi).

Vijeće za vanjske poslove u trgovinskom formatu (FAC Trade) je krovni politički format na kojemu se raspravlja o TTIP-u. Godišnje se održe četiri zasebna sastanka Vijeća za vanjske poslove u trgovinskom formatu, a kojima predsjedava predstavnik države predsjedateljice. Na sastanku FAC Trade-a sudjeluju ministri zaduženi za trgovinu država članica te predstavnici Europske komisije odnosno povjerenik za trgovinu kao i ostali predstavnici Opće uprave za trgovinu Europske komisije. Na sastancima FAC Trade-a predstavnici država članica daju političke smjernice i stavove vezane uz aktualna pitanja ili poglede na budućnost trgovinske politike EU-a.

Zakonska procedura donošenja trgovinskog sporazuma

Pregovori:

Nakon dovršenih pregovora, Europska komisija predstavlja Sporazum Vijeću EU-a i Europskom parlamentu, koji moraju dati suglasnost.

Priprema za potpisivanje:

Konačni tekst prolazi složenu pravnu redakciju i prijevod na sve jezike EU; Sporazum za potpisivanje priprema Vijeće EU.

Potpisivanje:

Ako se radi o mješovitom sporazumu, u ime EU-a potpisuje ga osoba koju ovlasti Vijeće EU-a, a u ime svake od država članica osoba koju ovlasti Vlada te članice (u Republici Hrvatskoj za potpisivanje potrebno je provesti uobičajeni zakonom propisani postupak, odnosno donijeti Odluku Vlade RH o pokretanju postupka za sklapanje sporazuma).

Ratifikacija i stupanje na snagu:

Ukoliko se radi o mješovitom sporazumu, nakon potpisivanja slijedi ratifikacija svim nacionalnim parlamentima i u EU parlamentu. Tek nakon ratifikacije u svim parlamentima, sporazum može stupiti na snagu.

Mješoviti sporazum (ili ne):

Člankom 207. Ugovora o funkcioniranju EU propisano je područje isključive nadležnosti EU u trgovinskoj politici, koje obuhvaća između ostalog i izravna strana ulaganja i trgovinske aspekte zaštite intelektualnog vlasništva. Ukoliko sporazum sadrži odredbe koje prelaze okvire isključive nadležnosti EU, sklapa se kao mješoviti, tj. njegove se stranke i EU i DČ.

Očekuje se da će TTIP biti sklopljen kao mješoviti sporazum (posebice ako će uključivati odredbe o zaštiti ulaganja, energetici, pomorskom prijevozu i druga područja u kojima države članice EU imaju isključivu nadležnost ili dijele nadležnost s Europskom komisijom).

Struktura TTIP-a (O čemu se pregovara)

TTIP sporazum se sastoji od 4 ključne komponente i podijeljen je na 24 pregovaračka poglavlja:

Pristup tržištu: 1. Carine i pristojbe, 2. Usluge, 3. Javna nabava, 4. Pravila podrijetla,

Regulatorna suradnja i tehničke prepreke: 5. Regulatorna usklađenost, 6. TBT – tehničke prepreke u trgovini, 7. Sanitarna i fitosanitarna pitanja (SPS), Posebne industrije: 8.-16. (8. Kemikalije, 9. Kozmetički proizvodi, 10. Inženjerstvo, 11. Informacijska i komunikacijska tehnologija, 12. Medicinski proizvodi, 13. Pesticidi, 14. Farmaceutski proizvodi, 15. Proizvodnja tekstila i 16. Motorna vozila).

Pravila: 17. Održivi razvoj, 18. Energija i sirovine, 19. Carine i olakšavanje trgovine, 20. Mala i srednja poduzeća, 21. Zaštita ulaganja te rješavanje sporova između ulagača i države (ISDS), 22. Rješavanje sporova između država 23. Tržišno natjecanje, 24. Zaštita intelektualnog prava i zaštita proizvoda zemljopisnog podrijetla.

Institucijske odrednice

Republika Hrvatska u TTIP pregovorima

Hrvatska od samog početka daje potporu pregovorima za sklapanje ambicioznog TTIP-a.

Posebno ističe važnost dobrog rezultata pregovora u poglavlju o malom i srednjem poduzetništvu jer bi TTIP trebao ukloniti nepotrebne troškove, administrativne prepreke i pojednostavniti postupke koji će olakšati trgovinu malim i srednjim poduzetnicima koji dominiraju hrvatskim gospodarstvom.

Vlada RH podržava i pregovore o zaštiti ulaganja. Republika Hrvatska jedna je od 9 država članica koje već imaju sa SAD-om sklopljen ugovor o ulaganjima koji uključuje mehanizam za zaštitu ulaganja te očekujemo da će poglavlje o ulaganjima u TTIP-u osigurati moderniji i kvalitetniji pravni okvir za rješavanje sporova od već postojećeg sustava. Zalažemo se za to da poglavlje o ulaganjima u TTIP-u osigura pravu ravnotežu između zaštite ulagača i prava države na zakonsko uređivanje.

Dobar rezultat očekuje se i u području mobilnosti, jer Hrvatska pored još četiri države članice EU nije uključena u program bezviznog režima putovanja. Iako vizni režim nije predmet pregovora, stalno pozivamo Europsku komisiju da pomogne u rješavanju tog pitanja i omogući ravnopravan status hrvatskim građanima. Hrvatska podržava i zajedničke napore EU i SAD-a u uspostavi konkurentnog energetskog sektora, posebno što se tiče opskrbe energijom. Vlada RH pozdravlja pomak koji je europska komisija učinila na transparentnosti, ali očekuje bolju dostupnost američkih pregovaračkih dokumenata.

TTIP će pridonijeti gospodarskom rastu, olakšati će poslovanje malim i srednjim poduzetnicima, ojačati investicijsku i poduzetničku klimu te omogućiti otvaranje više radnih mjesta.

SAD u hrvatskoj robnoj razmjeni

	<i>Izvoz</i>	<i>Uvoz</i>	<i>Ukupno</i>
2014.	10	21.	17
2015.	09.	21.	17.

Najzastupljeniji proizvodi u IZVOZU iz RH u SAD u 2015. godini bili su: oružje i streljivo (23,52%); lijekovi (20,76%); strojevi za pojedine industrijske grane (10,33%), neelektrični dijelovi i pribor za strojeve (5,66%); vapno, cement, građevinski materijal, osim staklenih i glinenih proizvoda (4,62%); točna hrana, osim žitarica u zrnju (4,20%).

Najzastupljeniji proizvodi u UVOZU iz SAD-a u RH u 2015. Godini to su bili : medicinski i farmaceutski proizvodi, osim lijekova (14,52%); telekomunikacijska oprema - dijelovi i pribor (6,95%); mjerni i kontrolni instrumenti i aparati (4,24%); klipni motori s unutarnjim izgaranjem; dijelovi (4,10%).

Transparentnost u TTIP pregovorima

Nove mjere i aktivnosti Europske komisije

Pregovori se vode uz maksimalnu moguću transparentnost. Prvi put u povijesti trgovinske politike, u listopadu 2014. skinuta je oznaka tajnosti sa smjernica za pregovore o TTIP-u. Europska komisija je u siječnju 2015. na stranicama Uprave za trgovinu (DG TRADE) javno objavila TTIP pregovaračke dokumente. To je prvi put da je Komisija javno objavila pregovaračke dokumente iz bilateralnih trgovinskih pregovora, s ciljem veće transparentnosti. Spomenuta dokumentacija odnosi se na stavove EU u pregovorima te uključuje obveze koje bi EU željela osigurati u svim dijelovima Sporazuma o TTIP-u.

Dokumentaciju možete preuzeti na: http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ttip/documents-and-events/index_en.htm#documents

Više informacija o TTIP-u na webu-u

Europska komisija (Opća uprava za trgovinu – DG Trade) na svojim internetskim stranicama kontinuirano izrađuje i objavljuje brošure o pregovorima o TTIP-u na hrvatskom jeziku, npr:

- **Deset najvećih zabluda o TTIP-u**

U ovoj brošuri navedeno je deset takvih zabluda i objašnjenja stvarnog stanja. Nadamo se da ćete zahvaljujući njoj lakše razlikovati činjenice od pogrešnih pretpostavki dok budete oblikovali vlastite stavove o TTIP-u.

- **Transatlantsko trgovinsko i investicijsko partnerstvo (TTIP): Prema trgovinskom sporazumu između EU-a i SAD-a**

U ovoj brošuri je objašnjeno svako poglavlje u TTIP-u. Zašto pregovaramo? Što želimo? I kako odgovaramo na pitanja?

Informacije i brošure o TTIP-u: http://trade.ec.europa.eu/doclib/rss/ttip-rss_hr.cfm

TTIP – pitanja i odgovori: http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ttip/about-ttip/questions-and-answers/index_hr.htm

TTIP – pregovarački dokumenti: <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ttip/>